

ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

ΤΟΥ Κ. ΘΑΝΟΥ ΔΟΓΑΝΗ

ΜΙΑ ΤΡΑΓΩΔΙΑ ΤΗ ΝΥΧΤΑ

— Μὲ τὴ μάνα μου, χίρα κ' ἔρημη, ἄρχισε τὴ διήγησή του ἕνα βραδύ στὸ στενό μας κίβλο ὁ θλιμμένος φίλος, ζούσαμε σὲ κάποιο χωμασπιτάκι ἀπὸ δύο συνεχόμενες καμφοῦλες στὴν ἄκρη τῆς πόλης. Πῶς πέρα ἀπὸ μᾶς ὄ' ἕνα ὑπόγειο ἔμεινε μὴ ἀδερφικὴ φιλενάδα τῆς, παντρεμένη καὶ μητέρα τριῶν παιδιῶν. Θὰ ἦμωνα τότε ὡς ὄχτῳ χρόνων καὶ θὰ ἦταν ἡ μάνα μου ὡς εἰκοσι ἔφτα. "Ἐνα μῆνα προτοῦ νὰ με φέρῃ στὴ ζωὴ, ὅπως μούλεγε, πέθανε ὁ πατέρας μου. Πόσο σφιγγεται ἄκομα καὶ σήμερα ἡ ψυχὴ μου σὰ συλλογιούμαι τὴ παραρχικὴ μου μανούλα, ποὺ ἦμου ἡ μοναχὴ τῆς ἀπαντοχῆ στὸν κόσμῳ! Θυμοῦμαι τὰ θλιμμένα τῆς μάτια, τὴ γλωσσὴν ὄψη ποὺ σούρνε σὲ μὴν εὐγενικότητα ἀγίας, καὶ τίς δύο γραμμίτες στὴς ἄκρες τῶν βουβῶν χειλιῶν, ποὺ μαρτυροῦσαν πὸς εἶχε σφίξει γερὰ τὸ ποτήρι τῆς πίκρας.

Λίγο-λίγο ὅσο περνοῦσε ὁ καιρὸς, τόσο καὶ μάχραινε καὶ σούρνε τὸ πρόσωπό τῆς καὶ μαραινῶν καὶ τόσο ἐκείνης οἱ δύο γραμμίτες βάθαιναν, βάθαιναν... Πολλὲς φορὲς καθὼς μ' ἔβλεπε, τὰ χαρακτηριστικὰ τῆς ἔφταναν ἕναν τέτοιο βουβὸ πόνο, ποὺ δὲ βαστούσα κ' ἔτρεχα νὰ κρυφτώ γιὰ νὰ κλάψω... νὰ κλάψω... Κι' ἄλλο χλαίμιαινε καὶ μαραινῶν καὶ ὄλο πὸς λιγομίλητη κατατούσε. Καρμὰ φορὰ περνοῦσε δάκρυερ μέρα ποὺ μοῦ μίλας μόνο μὲ τὰ μάτια.

Τὴ νύχτα μὲ κοίμεις στὴν ἀγκαλιὰ τῆς καὶ ἐννοῶθα τὰ στήθεα τῆς ποὺ σπαράζαν ἀπὸ συνεχόμενους λυγμούς. Κρυφοκλαίει κ' ἔγω, χωρὶς νὰ τίς μιλῶ. "Ἡ δὲ φωνάει καὶ ἡ ἔρημιά μας φαίνεται μὲ εἶχε ποσίσει μὲ τὸ δηλητήριο μᾶς πρώτῃς πείρας ποὺ ἦταν ἀφύσικη γιὰ τὴν ἡλικία μου. Ἐυδίσκα πῶς ὠσα-σὸ νὰ μὴν τὴ ρωτῶ τὴν ἀφορμὴ ποὺ τὴν ἔκανε νὰ κλαίῃ, γιὰ νὰ μὴν τῆς ἀνάβω διπλὰ τὸν πόνο.

Κάποια νύχτα—ἦτανε καλοκαίρι—σὰν κοιμώμενος καὶ σὰν ξυπνητὸς κατάλαβα πὸς στὴν πλαγιὴν καμφοῦλα γίνονταν κάτι φοβερό. "Ἦθελα νὰ πεταχτῶ, νὰ φωνάξω, νὰ ὁ βραχνᾶς μοῦ κάρφανε κάτω χέρια καὶ πόδια καὶ κἀνδονταν μολυβένιος στὰ στήθεα μου κ' ἔπνιγε βαθεῖα στὴν πηγὴ τῆς τῆ φωνῆ. "Ἦταν ἕνα παλέμα, ἕνα ποδοβολητὸ στὸ πάτωμα. Στὴν κατάστασιν τοῦ μισοκοιμώμενου πάντα, μοῦ φάνηκε πὸς ἀκούσα τὴ μάνα μου ποὺλεγε μὲ σιγανὴ φωνὴ ἀλλὰ μὲ πείσμα:

— "Ὀχι! "Ὀχι! Ὀύτε κ' ἔγω ἔρχομαι, οὔτε τὸ παιδί σου δίνο.

"Ἐνα σφιχτὸ τροχάλισμα δοντιῶν τῆς ἀπάντησε κ' ἄμέσως μὴ φωνὴ βραχνῆ καὶ βαρεῖα—σὰν τούτῃ τῆς σιγῆς θάρρῳ πὸς τὴν ἀκούω—ποῦ εἶπε:

— Τὸ κρῖμα στὸ λαϊκὸ σου στρίγγιλα!

Ἰστερα ἕνα μουγκρισμὸ βουβό, ἕνα ὀρχασμα καὶ κάτω ποὺ σωρίσθηκε βαρὺ στὸ πάτωμα. "Ἡ δὲ ἄπορτα ἀνοίξε κ' ἔκλεισε σὰ νὰ τὴν ἀρπαξε φτεροῦνα ἀνεμοστρόβιλου. Τινάχτηκε. "Ὁ βραχνᾶς λευτέρησε πάλι τὰ μέλη μου. Γιὰ κἀποσην ὄρα κοιτοῦμον στὸ κρεββάτι ἀπολιθωμένοι. "Ἡ σκέψη μου ἦταν μωδιασμένη. Κάτι σὰ βουτὴ ποταμοῦ ἐννοῶθα τὸ κρῖμα. Τὰ μελίγνια μου σφουροκόπανι καὶ κόμποι-κόμποι ὁ ἰδρωτᾶς μοῦ νότιζε τὸ μέτωπο...

"Ὅταν ἀρχισε νὰ ζωντανεύω καὶ ν' ἀναδύεται τὸ θολωμένο μυαλό μου, πρῶτα-πρῶτα ἀπλάσα δισταχτικὰ τὸ χεῖρ στὴ θέσιν τῆς μάνας μου. "Ὁ λάκκος τοῦ κορμοῦ τῆς στὸ στρώμα μοῦ φάνηκε ἄκομα ζεστός.

Συλλογίστηκα νὰ σηκωθῶ καὶ ν' ἀνάβω τὸ φῶς. Μὰ εὐθὺς πάγασα σ' αὐτὴ τὴ σκέψη θὲς ἀπὸ φόβο, θὲς γιὰτι ἤθελα νὰ μὲ πλανᾷ ἡ ἐλπίδα πὸς ὅτι ἀκούσα προτῆτερα δὲν ἦταν ἀλήθεια, παρὰ καμῶματα τοῦ ὕπνου. "Ἀπάνου σ' αὐτὸ θυμῆθηκα πὸς ἀποβραδὶς εἴχαμε πάει στὴς φιλενάδας τῆς, ποὺ ἦταν ἀρρωστη βαρεῖα. Μπορεῖ νὰ ἦσαν καὶ τὴν ἐκάλεισαν ἐκεῖ, ποὺ εἶχε, καὶ ἴσως τὴν ὄρα ποὺ ἀκούα τὸ ποδοβολητὸ, μισοκοιμώμενος, στὴν πλαγιὴν καμφοῦλα νὰ ἦταν γιὰτι ντύνονταν βιαστικὰ νὰ πάη ἐκεῖ. Στὴ βιασμένη τῆς καὶ στὴ ταραχὴ τῆς βγαίνοντας ἀρπαξε καὶ τὴν πόρτα μὲ βιά καὶ γι' αὐτὸ χτύπησε τόσο δυνατὰ. Τὰ λόγια ποὺ ἀκούσα δὲν ἦταν ἀληθινὰ. Καμῶματα τῆς ὑποφαντασιᾶς καὶ τοῦ στανᾶ, ποὺ τὰ ταίραξε γιὰ νὰ με τρομάξῃ. "Ἐτσι εἶνε. Ἀπλώσα πάλι τὸ χεῖρ καὶ πασπάτευα στὸ λάκκο τοῦ κορμοῦ τῆς στὸ στρώμα. Ἐίχε παγῶσει τώρα... Μὴ κρῖμα περπᾶτες φαυλοτενὰ τὸ κορμὸ μου πὲ κάποια σκέψη ποὺ ξεφύτρωσε ξαφνικὰ:

"Ἡ θέσιν τῆς πάγασε ὅπως παγώνει καὶ τὸ κορμὸ τῆς στὴν ἄλλη τὴν κάμαρα—εἶπα μέσα μου. Τὴν ἔδωκα ὅμως ἀμέσως τὴ σκέψιν αὐτῆ. "Α! ὄχι! εἶμας τρελλός... Πέραν τὰ δνερα γιὰ ἀλήθειαι... Προτοῦ νὰ κοιμηθῶ δὲν ἔκαμα τὴν προσευχὴν μου καὶ ἔβρα στὸν ὕπνο μου ὁ σατανᾶς γιὰ νὰ με τρεανήσῃ. "Ἀπάνου σ' αὐτὸ μουρμούρισμα μὰ προσευχούλα, μὰ μὲ εἶχε μάθει ἡ ἴδια ἡ μάνα μου. "Ἐννοῶσα τὴν ψυχὴν μου νὰ γαληνεύῃ καὶ ἡ ἰδέα πὸς

εἶνε πάει στὴς φιλενάδας τῆς μὲ κυρίους. Κύλισα στὴ θέσιν τῆς τοῦ κορμῆ μου. Ἀιστανόμενον τὴν ἀγαπημένη μου μυροῦδιὰ τῆς σὸν εὐλογία γύρω μου. "Ἡ καρδιά μου συλλώθηκε. "Ἀρχισα νὰ ψευτομαλώσω τὴ μάνα μου, νὰ τὴ λέω κακὰ ποὺ μ' ἄφηκε μονάχο κ' ἔπηγε στὴς φιλενάδας τῆς, νὰ τὴ φοβερίζω πὸς θὰ κἀνω κ' ἔγω τὸν ψευτοἄρρωστο, ὅταν θὰ γυρίσῃ γιὰ νὰ τὴ κἀνω νὰ τρομάξῃ, ὅπως ἐκείνη εἶνε ἀφορμὴ νὰ τρομάξω ἐγὼ. Κι' ὄλο ἡμέρονε ἡ καρδιά μου κ' ὄλο ἡ γλῶσσα τῆς γαληνῆς κατέβρινε στὰ στήθεα μου γιὰ νὰ χαϊδεύτῳ καὶ νὰ μοῦ φύγῃ κάθε φόβος στὴ μυροῦδιὰ τοῦ χνάτου τῆς ποὺ τῶνοθα ἄκομα ἐκεῖ.

Μὰ ἡ ὄρα περνοῦσε καὶ ἡ μάνα μου δὲ φαίνονταν. Στάλωνα τ' αὐτὰ μὴν τύχη κ' ἀκούσα τὴν ἔδωπορτα νὰ τρέξῃ. Τὰ φιδία τῆς ἀγωνίας ἀρχισαν νὰ με περιζῶνον. Ξαφνικὰ θυμῆθηκα πὸς ἀποβραδὶς προτοῦ νὰ κοιμηθῶ εἶχα κάνει τὴ βραδυνὴν προσευχὴν μου. Ναί... Ὡστε ὅτι ἀκούσα στὸν ὕπνο δὲν ἦταν καμῶματα τοῦ σατανᾶ. Ἀφοῦ ἔκαμα τὴν προσευχὴν μου δὲ μῆροῦσε νᾶξε πλησιάζει ὁ σατανᾶς. "Ἐτσι δὲ μούλεγε μὰ μέρα ὁ παπᾶς τῆς ἐνορίας μας; "Ἦτανε καλοκαίρι, καθὼς σὰς εἶπα, κ' εἴχαμε ἀφήσει τὸ παραθύρο ἀνοιχτὸ. "Ἡ ἀστροφεγγιὰ μισοφώτιζε τὸ σῆτι καὶ στὸ μισόφωτο ἐκείνο ἔσχερα τὴν μεσηνὴν πόρτα, ποὺ ἔφτανε στὴν ἄλλη κάμαρα, νὰ χάσῃ ἀνοιχτὴ σὰ σκοτεινὸ στόμα βαθεῖας σπηλιάς. Ἀπὸ τὸ στόμα ἐκείνο θάρρνεθα γιὰ μὰ σιγμὴ πὸς ἀνάσαινε μὰ κρῖμα πνοὴ κροταφαίριου. Νά, σὰν ἐκείνη ποὺ ἀναδύθηκε μέσα ἀπὸ τὸν τάφο τοῦ παπποῦ μου, ὅταν τὸ ἀνοίξαμε τὴν περασμένη ἀνοιξὴ γιὰ νὰ βγάλουμε τὰ κόκκαλά του. Ἀναγρίσασα. Τὸ μυαλό μου φούντωσε. Τὶ φοίχη! "Ὅλα ἐκείνα ποὺ ἀκούσα σὰν κοιμώμενος καὶ σὰν ξυπνητὸς ἦσαν τάχα ἀλήθεια! Τὸ ποδοβολητὸ στὴν πλαγιὴν κάμαρῃ, τὸ σφιχτὸ τρέξιμο τῶν δοντιῶν τὰ φοβερά λόγια, τὸ μουγγὸ μουγκρισμὸ, τὸ πνιγμένο βραχνόχορμα, ὁ βαρὺ δουπος στὸ πάτωμα, τὸ βίαιο ἀνοιγμα καὶ κλείσιμα τῆς δὲ ἄπορτας, μὰ τραγωδία ποὺ καίχτηκε μέσα σὲ πέντε λεπτὰ στὴν πλαγιὴν μου κάμαρα ποὺ δὲν τὴν εἶδα, ποὺ καλὰ-καλὰ δὲν τὴν ἐννοῶσα κ' ἄλλοῦς γιὰτι ἦμου μισοκοιμώμενος, ὄλα τούτα τὰ μὰ, τὰ μισοφαντεμένα μὲ ὑπέβαλλαν σὲ μὴν ἀλλοιώτικη φρίκη, μάρωνα ἀπὸ τρόμο, ἀνασπῶνόνταν τὸ πεσπὸ μου. Νά... τίποτα δὲν ἀκούονταν στὴν ἄλλη κάμαρα, οὔτε σάλυε. Μόνο ἀπὸ τὴ μεσηνὴν πόρτα ποὺ ἔλασσε σὰ σκοτεινὸ στόμο σπηλιάς ἀνάσαινε μὰ κρυσφὴ πνοὴ τάρου ποὺ μόλις ἀνοίχτηκε.

Ἐξέ μὰ σιγμὴ δίχως νὰ τὸ προμελετήσω καθόλου στὸ μυαλό μου, μὰ χεῖλιν μου ἀναδύθηκαν κ' ἔβγαλα μὰ βραχνῆ κ' ἐντρομη κραυγὴν ποὺ ἀνέβαινε βαθεῖα ἀπὸ τὰ στήθεα μου:

— Μάνα!...

Τρομάξα στὴ φωνὴν μου κ' ὁ ἴδιος καθὼς τὴν ἀκούσα ἄραχη μέσα στὴ σιγῆ. Θυμοῦμαι καὶ κάτω ποὺ μουκνε τότε ἔσχερα στὴ ἐντύπωση: Στὴ φωνὴν μου ὄσο κ' ἂν ἦταν παιδικὴ θάρρνεθα πὸς βῆρα κάτω ἀπὸ τὴν ἀπόχρωσιν ἐκείνης τῆς ἀγνοηστικῆς τῆς βαρεῖας καὶ βραχνῆς φωνῆς ποὺ ἀκούσα στὸ φοβερὸ τὸ πάτωμα. Σιγῆ. Καρμὰ ἀπάντησιν στὴ φωνὴν μου. Μὲ πῆρε τὸ κλάμα. Ἐνα κλάμα πνιχτὸ. Σὰν ἔμμεροσε μὲ μάτια ποὺ πλάταιναν, πλάταιναν ἀπὸ φρίκη, ταραμῶμενος ἄκομα στὸ κρεββάτι, εἶδα τὴν ἄκρη μᾶς γλῶσσας ἀπὸ μαυροκόκκινο αἷμα πηγμένο, ποὺ γλυκίστροσε στὸ κατόφλι τῆς μεσηνῆς πόρτας. Ἀλλῶφρονος τινάχτηκε ἀπὸ τὸ στρώμα μου, ντύθηκε βιαστικὰ καὶ τρέβητ' ἄρασεκλίζοντας τὴ γλῶσσα ἐκείνη πρὸς τὴν δὲ ἄπορτα. Τράβηξε μονόπαντα καὶ προσπαθοῦτα νὰ μὴν ἴδω γιὰτι δὲ βασάγα. Ὡστόσο μὲ τὴν ἄκρη τοῦ ματιοῦ πῆρα ἕνα μαυροτυμμένο σωρὸ στὴ γωνία τῆς κάμαρας, πελαγωμένο στὸ αἷμα. Τράβηξα τὴν πόρτα καὶ πήδησα δεξ. "Ἐτρεξα στὴς φιλενάδας τῆς μάνας μου...

Στὸ σημειο αὐτὸ ὁ φίλος μας σταμάτησε τὴ διήγησιν του. Τὰ μάτια του καρφώθηκαν στὸ κενὸ γυάλινα καὶ πλάταιναν...πλάταιναν. Ἰστερα τῆς ἔφαρμασμένα τὸ πρόσωπό του, στέναξε κ' ἀναψε ἕνα τσιγάρο.

— Κι' ὁ δολοφόνος; ρωτήσαμε, δὲ βρέθηκε ὁ δολοφόνος; — Δὲ βρέθηκε. Μὰ θάρρῳ πὸς...δὲν ἔφαρ πάλι. "Ἦτανε φαίνετα κάποιος ποὺ εἶχε δικαιώματα ἀπάνου σ' ἐμένα καὶ στὴ μάνα μου, ἂν κρῖνω ἀπὸ τὴν ἀπάντησιν ποὺ τοῦδωκε ἐκείνη τὴ φοβερὴ τὴ νύχτα. Ὡς ποὺ ἔφταναν τὰ δικαιώματά του δὲν ἔξρω. Θυμοῦμαι μόνο ποὺ βῆρα τότε στὴ φωνὴν μου κάποια ἀπόχρωσιν ἀπὸ τὴ φωνὴν του. Ποιὸς ἔφερε... Πολὺ μπερδεμένη ὑπόθεσιν... Κάποια ὑπόνοια ἔλα μὲ βασανίζῃ γιὰ ὄλη τὴν τῆς. Θέλω νὰ τὴν ξεριζώσω γιὰτι προσβάλλει τὴ σπαρχικὴν μου μανούλα, μὰ δὲ μπορῶ. Μὴ μὲ ρωτᾶτε ἄλλο, Σὰς εἶπα παραπάνουδ' ὅτι ἔφαρνε...

Θάνος Δογάνης

